

HOST

Finský
bestseller

A. M. Ollikainen

NA HOUPAČCE

Aby byl jeden nahoře, musí druhý zůstat dole

Brno 2023

A. M. Ollikainen
NA HOUPAČCE

Přeložila Ema C. Stašová

Kiikku

Copyright © Aki Ollikainen & Milla Ollikainen, 2022

Original edition published by Otava Publishers, 2022

Czech edition published by agreement with Aki Ollikainen, Milla Ollikainen and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland

Cover pictures by rufar, JSirlin, robsonphoto and fotofrank —
stock.adobe.com

Cover design by Otava Publishing Company / Anna Väänänen

Translation © Ema C. Stašová, 2023

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1892-0 (PDF)

ISBN 978-80-275-1893-7 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1894-4 (MobiPocket)

*Jedině ti, kteří jsou ochotni riskovat,
že zajdou příliš daleko,
mohou zjistit, kam až se dá zajít.*

T. S. Eliot

PROLOG

Pokud se jim podaří dostat až na vrchol, šance, že se z hory vrátí živí a zdraví, se ještě sníží. To věděli, už když výstup zahájili.

V tuhle chvíli však o tom nepřemýšlejí. Zatímco jejich pětičlenná skupinka stoupá po úzkém hřebeni pohoří Karákóram a míří k osmitisícovému vrcholu Broad Peak, to vědomí dřímá kdesi v hlubinách mysli.

Vidí mohutnou ledovou řeku a za ní strmou K2, která se tyčí ještě výš než Broad Peak. Muž kráčející v čele výpravy na ni kdysi vystoupil, stejně jako Američan na chvostu skupiny.

Nejnebezpečnější hoře Annapurně padne za oběť každý třetí, který se ji pokusí zdolat. Ale karákóramská K2 je ještě brutálnější, a navíc zákeřná. Často se nejdřív nechá dobýt a až při sestupu si vybere svou daň. Tito dva stateční muži se tenkrát dostali dolů živí.

Obloha je temně modrá, bez mraků. Hrany horských štítů zvýrazňuje hra světla a stínů. Pak se v krajině objeví malá červená tečka, kapka krve na Sněhurčině mléčně bílé pleti.

Pomalu stéká, jako po látce odpuzující vlhkost, a neza nechává za sebou žádnou stopu.

Jeden z nich si jí všimne, poklepe na rameno tomu před sebou a ukáže na ni. V tu chvíli kapka krve zamrzne na místě.

Před nimi jde kanadská skupina, má několik hodin náskok. Osoba v červené bundě k ní určitě patří. Z nějakého důvodu se zřejmě vydala na zpáteční cestu, zatímco ostatní pokračují ve svém pokusu. Zbytek Kanadánů byl určitě už dávno v zóně smrti, téměř na vrcholu.

Kapka zůstává po celou dobu v jejich zorném poli a za půl hodiny už začne připomínat lidskou postavu v červené bundě. Při sestupu se u stezky sesunula na kolena, jako by meditovala a z výšky pozorovala svět. Pravou ruku má napřaženou, svírá v ní cepín.

Asi už se připravuje na výstup do nebe.

Muž, který na místo dorazí jako první, se k meditující postavě skloní. Je to mladá žena. Rozpozná u ní příznaky podchlazení, žena se totiž po zastavení začala svlékat, rozezpнула si bundu a sundala čepici. Při odkládání nákrčníku jí spadly i polarizační brýle. V koutcích úst má krvavou pěnu. Horská nemoc, určitě proto se Kanadanka před vrcholem otočila.

Muž na okamžik odloží své sluneční brýle. Lehce se dotkne jejího krku, je studený. V tu chvíli žena máchne rukou. Snad je to zmatečná obranná reakce nebo jen mimovolný pohyb. Úder není silný, vlastně to ani úder není. Ruka zkrátka jen sklouzne, čepel cepínu však muži do tváře vyryje dlouhý škrábanec.

Muž ve svém rodném jazyce zakleje: „Do prdele!“

Instinktivně ji chytne pod krkem.

V prchavém záchvatu vzteku jej silně sevře oběma rukama.

Tři lidé z výpravy, dva muži a jedna žena, se ho snaží zastavit. Dva z nich ho popadnou za ruce, třetí za ramena, ale nedokážou ho odtrhnout hned. Všichni čtyři vidí svůj odraz v oku umírající ženy, jehož hnědou duhovku lemuje červený kruh krevního výronu. Připomíná korónu při úplném zatmění Slunce.

Raněný muž se konečně probere ze zuřivého transu a uvolní sevření. Čelo Kanaďanky se zaboří do sněhu a ona setrvává v modlitební pozici, jako by se klaněla krutému bohovi Karákóramu.

Pátý člen skupiny, Američan, sleduje situaci zpozzdálí. Teď vytáhl lékárničku.

Spolu se ženou z jejich výpravy pořezaného a jeho šrám prohlédne.

„It's not that bad,“ prohlásí Američan, jakmile ránu zalepí.

Připomene ostatním, že Kanaďance neměli jak pomoci. Stejně by ji tam museli nechat napospas smrti.

„Já vím,“ odpoví pořezaný anglicky.

„Možná to tak pro ni bylo lepší,“ poznamená Američan.

„Zapomeňme na to,“ navrhone pořezanému žena z jejich skupiny. „Už o tom nebudeme mluvit.“

„Nikdy,“ zašeptá finsky pořezaný.

Na oči si nasadí sluneční brýle, které mu podala.

Poslední muž ze skupiny ještě klečí u zemřelé modlíci se ženy. Na chvíli ji narovná trup a zapne zip bundy, aby nebyly vidět stopy na krku.

Ve stále otevřených očích se jí rozplývá pustota horských vrcholů.

Muž tělo položí zpátky do modlicí polohy. Na hlavu jí natáhne kapuci s kožešinovým lemem, aby ji chránila před mrazem. Cepín před ni položí skoro jako obětinu.

V této pozici zůstane, možná už navždy. Sestupující Kanadané nebudou moct vzít tělo s sebou, budou rádi, když se z hory sami dostanou živí.

Pětičlenná výprava pokračuje v cestě. Za hodinu vstoupí do zóny smrti, která je toho dne zalitá sluncem.

Konečně jsou na vrcholu. Pořezaný muž vytáhne fotoaparát, Američan se nechá zvěčnit s vlajkou posetou hvězdami. Pak podají fotoaparát jemu a také pózuji, nejprve ve dvojicích. Mezi sebou drží vlajku v barvách horské krajiny, která se pod vrcholem prostírá. Tmavě modrý kříž na sněhobílém pozadí. Takovými barvami se skví střecha světa, barvami jejich vlasti. Tam však místo hor mají jen nuzné vršíčky, které se skutečným pohořím nevyrovnají.

Poté začne nejnáročnější a nejnebezpečnější úsek cesty: sestup. Členové výpravy ještě jednou zabloudí pohledem po vrcholcích Karákóramu.

Jeden z nich však nedokáže dostat z hlavy ženin skelný pohled, v němž se odrážela všemohoucí pustota.

Letmý stín v očích, který zaclonil slunce.

Ale teď už je čas vyrazit dolů do temných stínů hor.

DUBEN

1

Paula ležela na podlaze v kuchyni s nosem zabořeným do pruhovaného hadrového koberečku. Byl cítit prachem a špínou.

Dostala ho od babičky, když se po střední škole odstěhovala z domova. Modro-černý běhoun ji následujících dvacet let provázel z jednoho podnájmu do druhého. Ležel na podlahách sdílených bytů, garsonek v centru, v řadovém domku o dvou pokojích ve východních Helsinkách a dlouho i v novém třípokojovém bytě v pěkné a klidné čtvrti — tenkrát si ještě namlouvala, že je schopná dlouhodobého vztahu a rodinného života.

Když onu adresu opouštěla, dokázala se sbalit do jednoho přívěsného vozíku.

Od té doby kobereček jednou obrátila. Nepamatovala si, kdy ho naposledy čistila. Slíbila si, že ho vypere, jen co se oteplí a koberec bude možné vymáchat v moři. Anebo ne, odnese ho do čistírny. Hned zítra.

Z mobilního telefonu, který Paule vypadl z ruky pod jídelní stůl, se tlumeně ozýval Renkův hlas. Jako kolovrátek opakoval *Haló, slyšíme se? Haló, jsi tam?*, tak nějak to aspoň znělo a ona si představovala, jak hloupě při tom

trylkování musí kolega vypadat. Mlčela, jen zahýbala prsty na pravé noze. Pak pomalu otočila hlavu. Zdálo se, že hovor pod stolem pokračuje.

Sakra, Renko, tak už se na to vykašli, pomyslela si. Zamrkala, aby z očí vytlačila vodu dřív, než se promění v slzy. Pláčem by si v tuhle chvíli nepomohla.

Zvedla se na kolena. Nohy už jí připadaly zase v pořádku, jako její staré dobré nohy, na které se může spolehnout. Sáhla po telefonu, opět se ozval Renkův hlas, ale ještě slaběji, jako by mluvil s někým jiným, ale sluchátko si pořád držel u ucha, kdyby se z něj přece jen něco ozvalo. Paula hovor ukončila a telefon vypnula, až pak se odvážíla zhluboka a hlasitě nadechnout.

Měla by mu brzy zavolat zpátky. Renko by ji o volném dni neobtěžoval kvůli maličkosti.

Loni na podzim začal na její přání natrvalo pracovat v týmu, který vedla. A stejně tak na její přání si šéf nechal pro sebe, že o Renkovo přeražení do své skupiny výslovně požádala. Nechtěla mladému inspektorovi dát záminku k chlubení — sebevědomí posilovat nepotřeboval, spíše naopak. Když si chlap jeho ražení příliš věří, začne sekat chyby. To se ukázalo loni v létě, kdy jen o vlasek unikl utonutí poté, co kvůli vlastní hlouposti uvázl v lodním kontejneru.

Paula vstala a nalila si sklenici studené vody. Takhle už od dětství reagovala na všechny nepříjemnosti. Mohl za to otec, který jí vodu nabízel jako lék na všechny problémy. Bolí tě břicho, napij se vody, třeští ti v hlavě, napij se vody, trápí tě něco, napij se vody. Nejspíš to dělal z čiré bezradnosti. Po smrti Pauliny matky zůstal sám na dvě malé

děti a na jejich výchovu nebyl vůbec připravený. Přesně takhle slova později s omluvným tónem použil po několika panácích whisky: *na výchovu dvou dětí jsem nebyl vůbec připravený.*

To je v pohodě, odpověděla tehdy Paula. Ve skutečnosti si však myslela něco jiného. Jasně že to v pohodě nebylo, ani omylem, jak by taky mohlo.

Vypila půl sklenice a potom se protáhla, stoupla si na špičky a propnula paže nad hlavu. Mezi konečky prstů a stropem zbývalo deset centimetrů. Pomalu ruce spustila až k zemi a chytila se za kotníky. Svaly jí jaksi ztuhly, hlavně pravé lýtko měla napjaté, až se bála, že se snad k zemi odporoučí znovu.

Záchvat, nebo co to bylo, už však odezněl. Protentokrát.

Zapnula telefon a vytočila číslo posledního hovoru.

„Čau,“ ozval se Renko. „Blbne ti telefon?“

„A tobě?“ odpálkovala ho. „Slyšela jsem, jak mluvíš, ale tys asi neslyšel mě.“

„Tak nějak divně to zašramotilo a pak už jsem neslyšel nic,“ přisvědčil Renko. „Zrovna jsem ti zkoušel volat znovu, ale přepojilo mě to do hlasové schránky.“

Paula vstala od stolu, když přijímala hovor, a najednou byla na zemi. Za zmíněný šramot mohla židle, do níž při pádu omylem kopla.

„Tak asi vypadla linka,“ nadhodila a až pak si uvědomila, že telefony už nefungují po drátě, ale signálem vzdušnou cestou. Nicméně Renko se v tom vysvětlení nevrátil a naštěstí přešel rovnou k věci.

„Máme tady neidentifikované tělo, teda nejasné úmrtí. Říkal jsem si, že ho asi budeš chtít vidět co nejdřív. I když

ono zrovna není kam spěchat, bylo v lese minimálně celou noc, tak mi to aspoň připadá, ale nejsem koroner. Ten mimochodem ještě nedorazil, trčíme tady s Medvědem už asi hodinu. Ještě to ani nesundali.“

„Co?“

„No fakt, vezíme tu už dobrou půl hodinu a je celkem kosa, od moře dost fouká. Ve vzduchu teda jaro ještě úplně není. Pár květinek jsem sice cestou zahlídl, a tím nemyslím ty policajtky, co sem dorazily před náma...“

„Co nesundali?“ přerušila ho Paula.

„Cože? No to tělo, samozřejmě. Už se nedalo nic dělat. Záchranáři to sem přijeli jen konstatovat. Říkal jsem si, že to asi budeš chtít vidět na vlastní oči.“

„Někdo se v lese oběsil? Takže sebevražda?“ řekla už poněkud podrážděněji. Vážně jí Renko volal kvůli sebevraždě?

„Na první pohled to tak vypadá. Ale něco mi na tom nesedí,“ oponoval inspektor.

„To říká tvůj instinkt, jo?“ zeptala se.

Renko se zasmál. Svou vedoucí už znal dost dobře na to, aby v jejím tónu rozpoznal ironii. Potom si odkašlal a na chvíli se odmlčel. Paula se během té pauzy vydala do chodby k zrcadlu, aby zkontrolovala, jestli po pádu nevypadá nějak divně.

„Je to starší paní,“ vyhrkl nakonec.

Paula v odrazu zrcadla spatřila, jak ohromeně se mimoděk zatvářila.

„Jak asi stará?“ vyzvídala.

„Určitě přes sedmdesát. Kdybych ji potkal na ulici, řekl bych babička.“

Stařenky se v lese nevěší, pomyslela si. Zapřela si telefon mezi rameno a bradu a začala se soukat do kotníkových gumáků. Telefon se jí vysmekl a proklouzl mřížkou botníku na podlahu. Paula zaklela a uslyšela, že Renko už zase tlumeně trylkuje: *Haló, slyšíme se?*

„Slyšíme!“ zaječela, než telefon zpod stojanu vytáhla. „Kde jste?“

„V Meri-Rastile!“ vykřikl Renko, zrovna když si znovu přiložila telefon k uchu.

„Nemusíš křičet, už tě slyším. Tak já hned vyrážím.“

„Zavolej, až se budeš blížit. A vezmi si teplou bundu.“

Paula bezděky pohlédla na své obnošené kabáty na věšáku.

Nebyla si jistá, jestli to Renko náhodou nemyslel ironicky.

2

Renko měl pravdu minimálně ohledně příchodu jara. Ve vzduchu cítit nebylo, ale po stranách lesní pěšiny tu a tam svítily bílé a modré flíčky, první houževnaté sasanky a jaterníky.

Naučná stezka na poloostrově vedla nádherným starým lesem a nabízela výhledy na moře. Paula poslechla Renka a auto nechala na vedlejší silnici přehrazené závorou.

Cestou v lese potkala postarší pár, který přicházel z opačného směru. Vážně se tvářící muž zastavil, sotva Paulu uviděl, žena mu polekaně vykukovala zpoza zad.

„Nemá cenu tam chodit, stezku uzavřeli,“ poučil ji.

„Já vím, jsem od policie,“ ubezpečila ho Paula a okamžitě svých slov litovala.

„Co se stalo?“ začala žena vyzvídat. Dvojice neuhnula, takže komisařka musela sejít z pěšiny a obejít je po lesním porostu.

„Máme situaci pod kontrolou,“ pronesla konejšivě, nuceně se usmála a klopotně se kolem páru protáhla menším křovím.

Stezka mírně stoupala na návrší a pak se stáčela k moři, které prosvítalo zpoza holých kmenů. Přehrazovala ji policejní vytyčovací páska natažená mezi dvěma kmínky jeřábu. Když Paula pásku podlezla, uslyšela, jak na ni Renko volá. V lese asi padesát metrů od pěšiny zahlédla dvě bílé kukly — kriminalisty v ochranném oděvu.

Vytáhla z batohu kombinézu i další ochranné pomůcky a oblékla si je, až pak sešla ze stezky a zamířila k Renkovi a Medvědovi. Gumáky se jí bořily do rozmáčeného mechu. V zimě napadlo nevídané množství sněhu. Navíc v noci přšelo tak hustě, až ji to vzbudilo. Jestli se tady stal zločin, hledání důkazů jim dá zabrat. Ale pokoušeli se o to, protože u kořenů staré velké břízy dřepěli dva bílé oděny forenzní vyšetřovatelé. Ve stejnou chvíli uviděla i tělo a zastavila se.

Ten pohled ji vždycky uzemnil, ačkoli se jí naskytl už nespočetněkrát. Na druhou stranu od posledního případu už uplynulo spoustu let, protože k sebevraždám krimina-

listé většinou nevyjíždějí. V setkání s oběšencem je však pokaždé stejná bezútěšnost: jako by tam byl pověšený volný konec příze, který už se pozůstalým nejspíš nikdy nepodaří navázat.

Tělo viselo na tenkém oranžovém nylonovém laně, několikrát omotaném kolem březové větve. Konec se skrýval kdesi za stromem.

Žena byla drobná a měla na sobě červenou větrovku. Navzdory tomu tělo nebylo ze stezky vidět, v kopcovitém terénu se mezi stromy ztrácelo. Oběť měla na nohou černé tenisky značky Nike, které se před několika lety těšily oblibě u dětí na prahu puberty.

„Co ty na to?“ spustil Renko, ale Paula ho zvednutím ruky umlčela. Pomalu se k tělu přibližovala a na každém kroku se zastavila, aby se porozhlédla kolem. Když došla až ke stromu, pochopila, proč ji kolega na místo přivolal.

Mechové polštářky na zemi pod tělem vypadaly nedotčeně a ani v bezprostředním okolí neviděla nic, na co by žena mohla vylézt a přivázat provaz k větvi. Tělo navíc viselo příliš vysoko. Aby se jí to povedlo, musela by si do lesa přinést schůdky nebo nějaký žebřík, protože mezi jejími chodidly a zemí zela přinejmenším metrová mezera. Nejspíš proto mrtvou ze stromu ještě nesundali.

S nebožtíkem zacházeli vždy důstojně, nenechali by ji viset déle, než je nezbytně nutné. Když však oběť dosud neodvázali, Paula usoudila, že už to počká, minimálně do příjezdu soudního lékaře.

„Tak co, myslíš, že tam babča vylezla sama?“ zeptal se Renko.

Medvěd se na něj zamračil, ale Paula ho mírnila pohledem. „Proč ji nesundali?“ zajímala se.

„Když sem přijeli záchranáři, bylo tělo ztuhlé na kámen. Doktor ze sanitky říkal, že to tady nechtějí ještě víc pošlapat. I jemu to připadalo podezřelé.“

„Aha, takže to nebyl jen tvůj bystrý úsudek,“ ucedila Paula jízlivě. „Kdo tady kromě záchranářů a vás dvou byl?“

Renko tvrdil, že tělo našel ráno kolem sedmé nějaký kolemjdoucí, jehož pes seběhl z pěšiny a začal štěkat. Ten člověk se vrátil na stezku hned, jak si těla všiml. Strážníci se omezili na uzavření oblasti a hlídali okolí, dokud nedorazil forenzní tým.

„A my jsme přijeli, jak nejrychleji jsme mohli. Ani jsem nedopil první kafe,“ posteskl si Renko.

„To snad nemyslíš vážně,“ zamumlal Medvěd.

„Co si o tom myslíš ty?“ zeptala se ho Paula.

„Zatím nic,“ odpověděl Medvěd. „Mohla by to být sebevražda, viděli jsme už i divnější.“

„Fakt jo?“ podivil se Renko.

„Vzhledem k oblečení mohla být oběť na docela obyčejné procházce,“ pokračoval Medvěd bez ohledu na kolegovo kousavost. „Pokud bychom teda...“

„Pokud bychom teda uvažovali, že ji někdo přepadl,“ doplnila Paula a přikývla. „Našli jste v okolí nějaké stopy?“

„Snažili jsme se tady co nejmíň šlapat, abychom nerozdupali důkazní materiál,“ řekl Renko. „Ale všimli jsme si jedné zvláštní věci. Nebo teda dvou, když připočteme, že se nahoru nemohla vyškrábat sama. Ale co já vím, třeba tělesnou zdatnost stařenek podceňuju. Koneckonců i moje babi...“

Paula ho přestala poslouchat a podívala se směrem, kterým ukazoval Medvěd. Zhruba pět metrů od stromu s oběšenou ležela malá světlá hromádka připomínající písek.

„... a v každé ruce kbelík plný brusinek,“ dokončil Renko.

„Kdo že je nesl?“ zeptala se Paula.

„No babča,“ vysvětlil Renko.

Paula se neobtěžovala ani ušklíbnout. Místo toho udělala několik kroků k hromádce písku a dávala pozor, kam šlape.

Kupička nebyla moc vysoká, ze všeho nejvíc připomínala bábovičku. Možná písek odněkud přinesl déšť, ale spíše to vypadalo, že ho sem někdo naházel. Na povrchu už trochu vyschl. Paula si dřepala a z hromádky vzala špetku mezi prsty. Byl jemný, světlý a hladký, žádný štěrk vykopaný kdoví odkud, spíš jako by pocházel z nějaké prosluněné pláže.

„Zásypový písek,“ prohodil Renko. „Nebo tak mi to aspoň přijde.“

„Jak jsi to poznal?“ podivila se Paula.

„Manželka chtěla loni v létě vyměnit dlažbu. Byla to hrozná dřina. Doma mi jeden skoro celý pytel tohohle písku zbyl.“

Inspektor měl asi pravdu. Ta kupička jemného písku uprostřed zimou zpustošeného, mokrého a holého lesa působila nepřírozně. Nic však nenasevďčovalo, že by nějak souvisela s nebožkou oběšenou na březové větvi.

Až na to, že sem ani jedno nepatřilo.

3

Paula se zvědavě rozhlížela po stroze zařízeném panelákovém bytě. Nacházel se jen půl kilometru od poloostrova, kde bylo tělo nalezeno.

Obývací pokoj byl zařízený v klasickém stařenkovském duchu: opotřebovaná, ale čistá sametová pohovka, u ní stolek, na něm jen dálkový ovladač. Podlaha bez koberce, asi aby se v místnosti snáze uklízelo. V ložnici už Paula byla, vypadalo to tam podobně: jen postel, noční stolek a židle, koberec žádný.

Totožnost oběti zjistili krátce po příjezdu soudního lékaře, jen co tělo spustili na zem. V kapse červené větrovky našli kromě klíčů od bytu taky tramvajenku pro oblast hlavního města. Renko zjistil, kde se pohybují nejbližší revizoři, a kartičku u nich obratem ověřil. Zjistili z ní majitelčino rodné číslo, odpovídalo věku a pohlaví oběšené.

Podle evidence obyvatelstva žila osmdesátiletá Kaarina Alannová v tomto bytě přes dvacet let a neměla rodinu.

Nikoho, komu by o její smrti mohli říct.

Nebylo to nic neobvyklého. Tahle země je osamělých starých lidí plná, pomyslela si Paula. Ale to události neubíralo na tragičnosti.

Renko šramotil v kuchyni, slyšela, jak se tam otevírají a zavírají dvířka skříněk. Sama se zaměřila na knihovničku. Byl to ten model, který si lidé nekupovali kvůli knihám, ale aby si měli kam vystavit svatební fotky svých dětí, školní snímky vnoučat a cetky z občasných cest

do zahraničí. Poslední zmíněné se v knihovničce skutečně nacházelo, řecky vypadající talíř, jakási dřevěná maska a vějíř s obrázkem tanečnice flamenca. Fotografie však žádné. Ve vitrínce byly ledabyle naaranžované vázy a malá kávová souprava. Na několika policích vyhrazených pro knihy se krčila směska románů, většinou bez obálek, nízkonákladové edice jakéhosi knižního klubu. Dost možná pocházely z nějakého sběrného boxu v antikvariátu, kam se odkládají knihy k rozebrání zdarma.

Kaarina Alannová tedy zřejmě vedla skromný a poklidný život, minimálně v posledních letech. Ani by nebylo neobvyklé, kdyby své dny chtěla ukončit a vyhnout se případnému utrpení, bolestnému a osamělému konci někde v léčebně dlouhodobě nemocných nebo s demencí v domově důchodců.

„Vymýváš kelímky od jogurtu?“ vykoukl Renko zpoza kuchyňského koutu.

„Jogurty nejím,“ odpověděla Paula.

„Kaarina Alannová je jedla. A vymývala. Jsou jich tady snad stovky.“

Paulu dojala představa, jak stařenka pokaždé vypláchla kelímek od jogurtu a uložila ho do skříně, aby tam čekal na nové použití, k němuž nikdy nedojde, což si jistě uvědomovala i ona sama. Pravděpodobně to tak dělávala odjakživa a nedokázala s tím přestat, protože k tomu původně měla nějaký rozumný důvod.

„Co jsi ještě našel?“ nadhodila komisařka a zamířila za ním do kuchyňského koutu.

Na stole ležel nahnědlý voskovaný ubrus a na něm časopis s křížovkami, otevřený na nedokončené stránce.

Křížovka byla primitivní, takže si u jejího vyplňování člověk mohl snadno ukrátit čas, aniž si příliš lámal hlavu. Kaarina Alannová rozluštila v levém spodním rohu dvě klasické legendy: křestní jméno herečky Chaplinové vodorovně a křestní jméno herce Ladda svisle. V místě písmene „n“ se křížila slova OONA a ALAN. Písmena, která tam vepsala plnicím perem, byla buclatá a rovnoměrná.

„Rozhodně nic, co by vysvětlovalo, proč skončila oběšená na stromě,“ utrousil Renko. „Jen nějaké nádobí a účtenky za potraviny a léky.“

„Jaké léky?“

„Ještě jsem se k nim nedostal,“ přiznal a ukázal na dózičky a krabičky na kuchyňské lince vedle kávovaru. Paula vzala jednu do ruky.

„Buprenorfin,“ přečetla na etiketě. „To je silný lék na bolest.“

„Nezabilo by tě to krapet jednodušeji než provaz v lese?“ pozastavil se Renko.

Komisařka ten lék příliš neznala, ale taky ji to napadlo. Nahlédla do druhé dózy: Exemestan. Z ruky si sundala jednorázovou rukavici a název zadala do internetového vyhledavače v telefonu.

„Exemestan se používá k hormonální léčbě pokročilého karcinomu prsu po menopauze,“ přečetla nahlas z displeje telefonu.

„Takže byla vážně nemocná,“ řekl Renko.

„To by mohl být motiv k sebevraždě,“ pronesla Paula. Ale ne takovéhle, dodala v duchu.

4

Ahoj Paulo,

všiml jsem si, že od tvého posledního testu tělesné zdatnosti už uplynuly více než tři roky. Dej to prosím co nejdříve do pořádku.

Pena

Paula na text e-mailu chvíli zírala a pak ho přesunula do koše. Následně ho zase vrátila mezi doručenou poštu a vedoucímu odpověděla, že se při nejbližší příležitosti na test objedná.

Zamlčela však, že se před termínem zkoušky vyskytne nepředvídaná překážka, kvůli níž bude nucena celou záležitost odložit. V kondičních testech vždycky dosahovala vynikajících výsledků, takže ji nadřizený určitě nebude podezírat hned.

Ale kolikrát se jí povede termín beztréstně odsunout?

Bezděčně si sáhla na pravé lýtko. Zdálo se v pořádku. Jenže teď ji pro změnu podivně mravenčily prsty. Nebo si to vymýšlela? Pohlédla na svou ruku jako na potenciálního nepřítele.

„Heleme se,“ ozval se za ní Hartikainen jako vašnosta na provinční besedě. „Tady jsou ty údaje, jestli se na to chceš mrknout.“

Hartikainen o Kaarině Alannové shromáždil všechny snadno dostupné informace. Nebylo toho moc.

Narodila se v Helsinkách a jen týden před svou smrtí se dožila kulatých osmdesátých narozenin. V bytě si však Paula žádných přáníček ani květin nevšimla. Blízké příbuzné stařenka sice neměla, ale to se nenašli ani žádní známí, kteří by si na ni vzpomněli? Možná na oslavu kulatin kvůli nemoci neměla sílu a nikomu se o nich nezmínila.

Vdaná nikdy nebyla, ani děti neměla. Její jediný sourozenec, o pět let starší bratr, zemřel před více než deseti lety. Nejbližšími žijícími příbuznými byly dvě sestřenice. Alannová před odchodem do důchodu pracovala v sociálních službách, naposledy se věnovala péči o seniory. Během svého života vystřídala v Helsinkách postupně pět adres, z toho na čtyřech bydlela sama poté, co se odstěhovala z rodného domu.

„To je ale život. Nedá se o něm nic moc říct,“ zhodnotil Hartikainen.

„Zavolej aspoň těm sestřenicím,“ navrhla Paula.

„To už jsem udělal,“ pochlubil se samolibě kolega. „Alannová se jim neozvala přes deset let.“

„Co ti o ní pověděly?“

„Vlastně jen to, co už víme. Hlídala si soukromí, kontakt s nikým neudržovala, celý život byla sama. Aspoň pokud věděly.“

„Někdo ji přece znát musel,“ namítla komisařka. „Třeba něco zjistí Renko.“

Zatímco Paula odjela na stanici, Renko zůstal v paneláku a obcházel sousedy. Vypadalo to, že tam bydlí převážně senioři. Asi se s těmi babičkami pořádně naloká kávy. Paula věděla, že zdvořilý a hovorný mladý muž rozpovídá dámy v letech spíš než ona.

„A co Tallinn?“ nadhodil Hartikainen.

To neomalené slídění ji zaskočilo. Myslela si, že o své poslední cestě přes Finský záliv nikomu neřekla. Že by se o jejích cestách šířily klepy?

„Co by, je to krásné město,“ utrousila co nejžoviálněji.

„Tebe tam prostě něco táhne, že?“ dorážel Hartikainen.

„Jak jako táhne?“ odsekla podrážděně.

„Nezapomínej, že jsem policajt,“ prohlásil kolega pobaveně. „Tak jestli si to svoje výletování chceš nechat pro sebe, nenos si do kuchyňky estonskou čokoládu a hadry na trénink netahej v igelitkách s estonskými nápisy.“

Paula by se nejradši kousla do jazyka. Jakkoli vynikala ve vyšetřování zločinů, v tomhle případě ji ani nenapadlo, že by si někdo mohl všimnout jejích igelitových tašek — vždyť sama se o život kolegů nezajímala, stačilo jí, že odvádějí svou práci.

„Ale prosím tě, netvař se tak sklesle,“ prohodil Hartikainen. „Umím udržet tajemství. Pokud mi teda toho svého tajemného pana Tallinna představíš jako prvnímu.“

Chvilí trvalo, než pochopila, jak to myslí. Pak se s úlevou uchechtla a pokusila se zatvářít nepatrně rozpačitě, ale zároveň šibalsky.

„Hups, a máš mě,“ zaševelila.

„Mně jen tak něco neunikne,“ prohlásil Hartikainen otcovsky. „Ale buď bez obav, nikomu ani muk. Vždyť vím, jací ti supi umí být.“

„Supy“ Hartikainen zřejmě myslel ostatní kriminalisty, kteří by si z nadřízené mohli kvůli estonskému příteli utahovat. Ačkoli z její zkušenosti se druhým kvůli vztahovým peripetiím vždycky poškleboval především Hartikainen.

„Ale prozrad' mi aspoň něco,“ pokračoval. „To víš, starý rozvedený chlap žízni po troše erotiky.“

To už Paula vyprskla a rozhlédla se kolem. Kancelářské patro zelo prázdnotou. Medvěd byl zřejmě ještě na místě činu, kde stejně jako v bytě Kaariny Alannové stále probíhalo forenzní vyšetřování.

„Co by tě tak zajímalo?“ zeptala se čtveráckým tónem, který jí nebyl vlastní.

Překvapovalo ji, že jejich rozhovor kolegovi vůbec nepřipadá divný, protože o svém skutečném partnerovi by nikdy nemluvila. Hartikainen však vypadal natolik spokojený s plody své detektivní práce a domněle odhaleným tajemstvím, že mu její zcela neobvyklé chování uniklo.

„Počkej, zamyslím se,“ řekl. „Tmavovlasý, nebo blondák?“

„Tmavovlasý a vášnivý,“ opáčila a vzpomněla si na doktora ze soukromé kliniky v Tallinnu, světlolasého, plachého a tichého muže, který si ji pokaždé vážně měřil smutnýma vodnatýma očima.

„Jo ták,“ zvolal Hartikainen. „A ty seš blondatá a chladná. Takže dokonalý pářeček.“

„Tak jo, to už by stačilo,“ zatvářila se Paula naoko rozmrzele. Znovu ji začaly brnět prsty. Naštěstí jí zazvonil telefon, který přerušil Hartikainenovy pokusy vytáhnout z ní nějaké další pikantnosti o imaginárním příteli. Volal Renko a chtěl, aby přijela zpátky do východních Helsinek.

Našly se věci Kaariny Alannové.

5

Bazar Dobrý pocit se nacházel asi kilometr od domova Kaariny Alannové ve sklepě starého činžovního domu. V jeho výloze byl na hromadách knih vystavený starý psací stroj a kolem něj neumětelsky ušité látkové panenky.

Renko seděl na opotřebovaném křesle vedle stolu, jenž sloužil jako prodejní pult, a pil kdovíkolikátý šálek kávy. Vyslechl nejbližší sousedy Alannové, kteří byli zrovna doma: tři starší ženy a jeden manželský pár, stařenku však znali jen od vidění, pozdravili se na schodech a tím to haslo. Jedna sousedka si nicméně všimla, že před několika dny kdosi z jejího bytu odnášel věci. Zeptala se Alannové, která stála ve dveřích, jestli se stěhuje, a dozvěděla se, že svůj majetek věnovala na charitu.

Za pultem stála žena, která nevypadala o moc mladší než Kaarina Alannová. Bazar zřejmě provozovala v důchodu pro vlastní potěšení.

„Výtěžek v plné výši věnujeme na péči o duševně nemocné děti a mládež,“ sdělila Paule, poté co se jí komisařka představila, a zdůraznila, že to dělá zadarmo.

„Úžasná práce, prostě úžasná,“ opakoval Renko jako kolovrátek.

„Přesně tak,“ přizvukovala Paula. „Tak kde jsou?“

„Myslíte Kaarininy věci?“ ujistila se prodavačka. „Ještě je mám vzadu, teprve se je chystám nacenit.“

Paula se rozhlédla po klidném krámku a přemýšlela, proč prodavačka za celý týden nestihla dát věci od Alannové

do prodeje. Žena si toho všimla a začala honem vysvětlovat, že některé kousky se neodvažuje nacenit sama a raději požádala o pomoc někoho ze spolku, který bazar provozuje.

„Myslím, že mají vysokou hodnotu,“ prohlásila.

„Opravdu?“ podivila se Paula upřímně a v duchu si vzpomněla na stroze zařízený dvoupokojový byt v paneláku, kde nebyly ani koberce. „Jak dobře jste Kaarinu Alannovou znala?“

„Moc dobře ne. Kaarina se tu občas zastavila na kus řeči. Kdysi s dětmi pracovala, a tak ji tenhle krámeček zajímal. Ale že je nemocná, jsem samozřejmě věděla.“

Paula na Renka pohlédla s povytaženým obočím. Zavrtěl hlavou na znamení, že prodavačce o pozadí smrti neřekl.

„To vám Kaarina pověděla sama?“ zeptala se Paula.

„Ano, když jsem se s ní viděla naposledy.“

„Kdy to bylo?“

„Minulý týden. Kaarina mi zavolala a poprosila mě, abych k ní přišla vybrat nějaké věci na prodej do bazaru. Normálně to nedělám, ale Kaarina tvrdila, že jsem jediná, kdo jí může pomoci. Takhle to řekla.“

Žena vyprávěla, že s Alannovou prošly celý byt a věci na prodej označily žlutými nálepkami. Zabralo to několik hodin a Alannová jim objednala pizzu, té své se však skoro nedotkla.

„Ty léky způsobují nevolnost. Znáám to dobře, starala jsem se doma o nebožtíka manžela, než skončil v hospici,“ poznamenala prodavačka. „Kaarina už skoro nic neuzvedla. Knihy a další předměty jsem do krabic dávala já.“

Pokud Kaarina Alannová neuzvedla už ani knihy, jak by se vyškrábala tak vysoko na strom, kde ji našli oběšenou?

Paula pohlédla na Renka, který seděl nezvykle tiše a vypadal vyčerpaně. Možná byly všechny ty babičky odvedle a prodavačka v bazaru příliš i na něj.

„Tak se na to podíváme,“ navrhla Paula.

Žena je zavedla dveřmi se závěsem do zadní místnosti, která byla kupodivu o dost větší než samotná prodejna. Válelo se tam plno krámů: pytle s textilem, boty v igelitových taškách, krabice s knihami a nádobím. Paula už chápala, proč předměty od Kaariny Alannové nestihli dát do prodeje.

„Příbuzní sem mohou přinést všechny věci z pozůstalosti, nikoho se neodvažujeme odmítnout. Takže část vždycky skončí rovnou na smetišti,“ sdělila prodavačka a odsunula stojan na oblečení, aby mohli postoupit dál do místnosti. „V tomto ohledu se Kaarina zachovala chytře.“ Věci, které prodavačka s Kaarininým požehnáním vybrala, vyzvedli dva dobrovolníci ze spolku. Alannová si chtěla ponechat jen nejn nutnější nábytek, trochu oblečení a nádobí, nějaké suvenýry a televizi.

„Říkala mi, že to všechno se může vyhodit, až tady nebude. Byl to předsmrtný úklid,“ špitla prodavačka.

„Takhle to sama nazvala?“ zeptala se Paula.

„Ano. Znáte stejnojmennou básnickou sbírku od Eevy Kilpi? Kaarina mi ji ukázala. Ta je taky tamhle,“ podotkla prodavačka a ukázala na regál plný knih v zadním rohu, který zabíral polovinu stěny.

Prodavačka se Alannové ptala, jestli si tu básnickou sbírku nechce nechat, pokud je pro ni důležitá. Jenže